

DIFFUSE UTSLIPP ELKEM CARBON FISKÅ

September 2019
Bente Sundby Håland

ELKEM CARBON FISKAA

Firma bakgrunn

- Etablert i 1917 - Søderbergelektroden
- Ansatte: 84 (+ divisjon, FoU)
- Del av Elkem Carbon divisjonen
- Forskning- og Utviklingsavdeling

Produkter

- Søderberg elektrodemasse
- Foringsmasser
- Stampemasser for aluminiumsceller
- Elgraph® - oppkullingsmidler

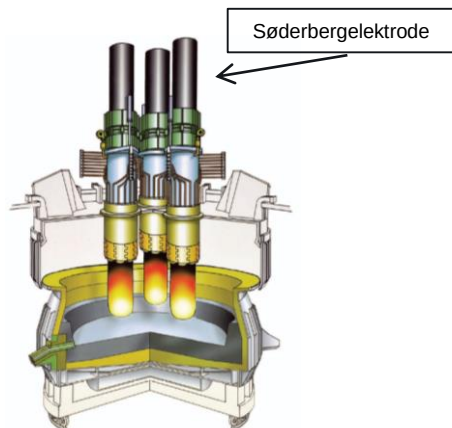
Produksjonskapasitet

- Masser: 107 000 tonn pr år
- Elgraph®: 18 000 tonn pr år

Elkem Carbon's hovedmarkeder

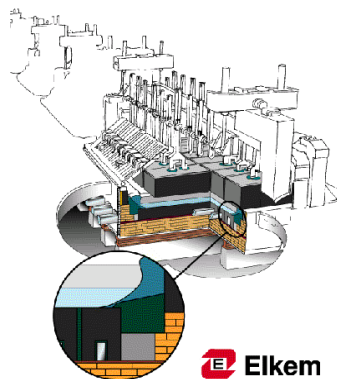
Ferrolegeringsindustri (smelteovner)

- Elektrodemasse (sylindre og briketter)
- Foringsmasser

Aluminium (elektrolyseovner)

- Stampemasse
- (Katoder)

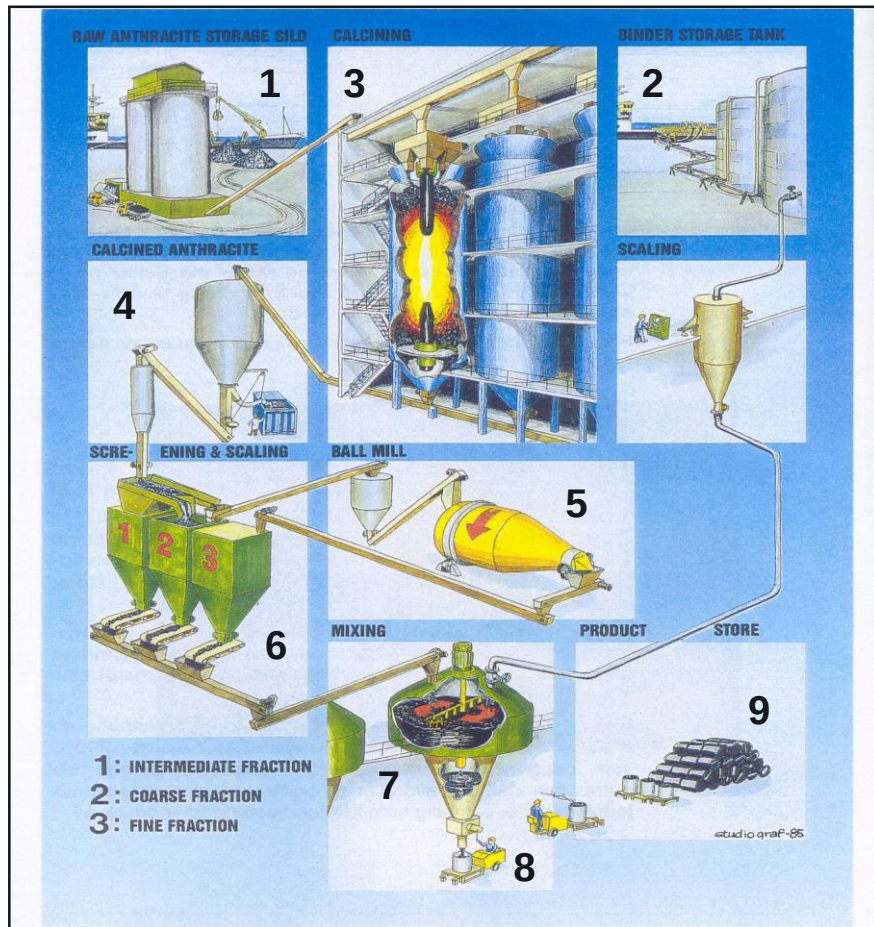
Oppkullingsmidler (støperier)

- Elgraph®
  - Syntetisk grafitt
  - Kalsinert petrolkoks
- Tilsatsmaterialer til stampemasse

Prosessflyt – produksjon av elektrodemassee

Elektrodemassee består av 2 hovedkomponenter :

- Elektrisk kalsinert antrasitt
- Bindemiddel: Kulltjærebeke

Prosesstrinn:

1. **Råvarelagring** og tilførselssystem for råantrasitt.
2. **Råvarelagring** og tilførselssystem for flytende tjærebeke.
3. **Elektrisk kalsineringsprosess** (varmebehandling) for omvandling av rå-antrasitt til elektrisk kalsinert antrasitt; temperatur i ovn opp mot 2500°C.
4. **Mellomlagring (buffring)** av elektrisk kalsinert antrasitt (ECA).
5. **Knusing og nedmaling** av groveste komponent av ECA.
6. **Sikting og utveiling** av ECA for hver batch med elektrodemassee.
7. **Satsvis blanding** av elektrodemassee; ECA og bindemiddel blandes i blandemaskin.
8. **Utstøping:** Elektrodemassee fylles i stålformer av ulike formater.
9. **Kjøling:** Elektrodemassen kjøles med vann (spray) og luft.

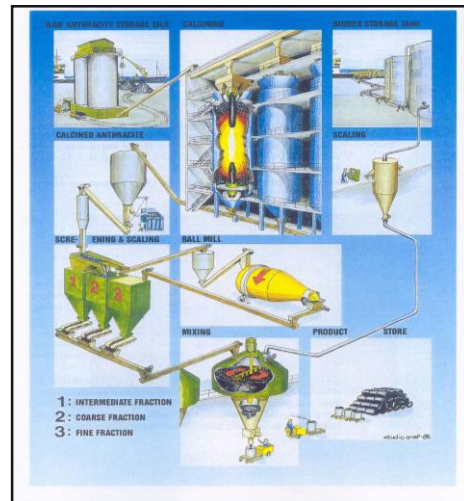
Punktutslipp

- regulert i utslippstillatelsen – prøvetaking og analyse av utslipp

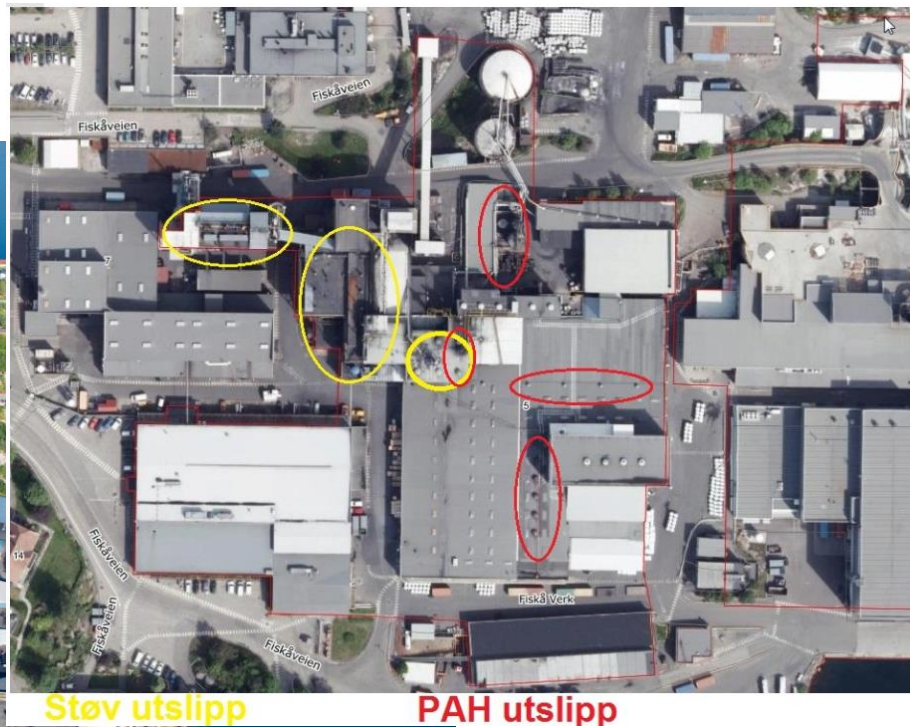
Diffuse utslipp - kartlegging av potensielle kilder

Prosessområde	Aktivitet/prosess	Kilde	Utslippskomp.	Mengde	Måling	Kommentar
Logistikk -råvare i barge	Lossing av antrasitt - fra båt til	Søl på bakken	Støv	Lite utslipp	Nei	Fuktige råvarer - feiling av veier etter båtlast
	Lossing av petroleokoks - fra båt	Søl på bakken	Støv	Lite utslipp	Nei	Fuktige råvarer - feiling av veier etter båtlast
	Transport av råvarer - bil ->					
	Logistikk -råvare i barge	Søl på bakken	Støv	Lite		
Logistikk -råvare i barge	Trimming av binger	Små biter, støvpartikler	Støv	Varierer	Nei	Ved tørre perioder og vind kan det være synlig støv
	Transport av råvarer - fra					Ved tørre perioder og vind kan det være synlig støv, fast
	Logistikk -råvare i barge til tiplomme	Søl på bakken, som kjøres over	Støv	Varierer	Nei	rutiner for feiling?
		Avdamping ved av- og påkobling av slange fra båt	PAH	Lite	Nei	Prøve å estimere mulig avdamping ved hver lossing * x antall båtlast
K-ovner	Tipplomme	Tørking av råvarer	Støv	Lite	Nei	I utgangspunktet fuktig råvare, kan være et problem i tørre
	Råvarer ut av bygg	Søl/transport	Støv	Veldig lite	Nei	perioder med mye vind
	Toppen av bygg	støv i bygg	Støv	Lite	Ja	Vil måle i takluker for å sjekke nivå
						Lite fra antrasittovner, synlig fra koksovner - det varierer, vanskelig å måle
K-ovner	Ovnstopp	gassing fra ovn	Gass	Synlig		
	Skorstein	Feiling av pipe	Støv	Synlig	Nei	Må prøve å anslå en mengde ved hver feiling og gange opp
						Gass fra elektroder forbrennes i skorstein, god suksess med
						PAH-fri elektrodemass
K-ovner	Ovnstopp	Elektroder	PAH	Lite		
	Bunn av ovn	Rundeprøver	støv	Lite	Ja	Har målinger i flere år av O-støv i området som er lave
						Må gjøre anslag for hver fylling og gange opp med antall
						oppkjøringer
K-ovner	Fylling av ovn	Fylles med kals.mat	Støv	Synlig		Varierer, fokus på O-støv, varling og tetting av lekkasje har høy
						prioritet
	Transport etter ovn	Lekkasje på utstyr	Støv	Lite		Beskrevet i prosedyre (og utslippstillatelse) viktig å minimere
						utslipp
K-ovner	Oppkjøring/nedkjøring	Uforbrent gass	Gass	Synlig		
	Transport av ECA/ECP fra ovn	Tømming av ovn i tobb	Støv	Lite	Nei	Kort varighet, kan være synlig støv, skjer sjeldent?
	Elgraph	Transport fra ovner	støv	Synlig		Inspeksjonsrunder, høy fokus og prioritet på å tette lekkasjer
		Lekkasje i blå senderør	støv	Synlig		Måling i takluker, Har en del målinger av O-støv i bygg
Elgraph	Lekkasje på utstyr innendørs	støv i bygg, evt. lekkasjer går til	Støv	Lite	Ja	gjennom flere år
	Prosessutstyr	Knusing og sikting av ECP	Støv	Lite	Nei	Avsug koblet til filter
KSM	Mølle og utstyr i hallen	Lekkasjer i utstyr	Støv	Lite		Evt lekkasjer går til indre miljø
						Måling i takluker, Har en del målinger av O-støv i bygg
	Uttapping av tørrstoff	Heising og tømning av tørrstoff	Støv	Lite utslipp	Ja	gjennom flere år
	Transportutstyr utendørs	Lekkasje på utstyr	Støv	Lite	Nei	Transportskruer, går inspeksjonsrunder
KSM	Bindemiddeltank Carbores	Normal drift	PAH	Lite	Nei	Avluftingsventil - filter?
						Ved blåsing av rør/tømme bil med luft - estimere utslipp *

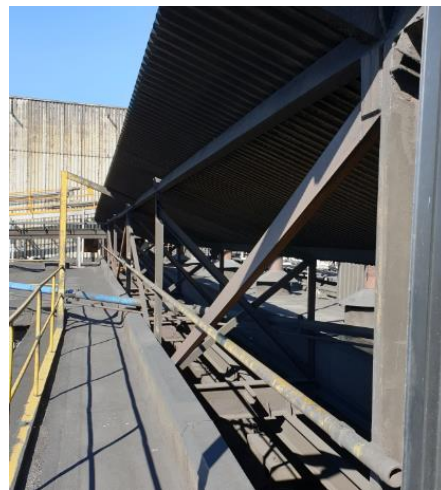

Kartlegging av diffuse utslipp

Diffuse utslipp – eksempler på punkter

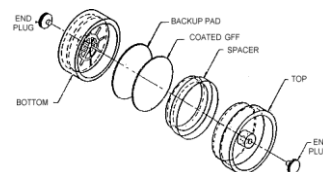

Måling av diffuse utslipp

PRØVETAKINGSPUNKTER

BRUK AV UTSTYR FOR PERSONBÅRNE MÅLINGER

KOMBINERT MED
HASTIGHETSMÅLER

Diffuse utslipp – måling med stasjonære prøver – måler både støv og PAH

Målepunkt	Diameter cm	Flow m/s	m2	Luftmengde		EPA-16		Gram/døgn	kg/år	Beskrivelse
				Nm3/h	mg/m3	PAH	Gram/time			
1	66	0,5	0,3	574		4,2	0,002	0,057	0,001	luke i tak ved nedlegging bl.r
2	66	0,5	0,3	574		6,4	0,004	0,088	0,001	luke i tak ved kjølefelt FM-sk
3	66	0,5	0,3	574		9,9	0,006	0,137	0,002	Luke i tak ved kjølefelt i halle
4	124	0,6	1,2	2 430		9,5	0,023	0,553	0,008	over spretteområde
5	150	1,2	1,8	7 113		11,9	0,084	2,026	0,031	Luke i tak ved blm 2 bygg (øs
6	150	1,3	1,8	7 706		11,7	0,090	2,166	0,033	Luke i tak ved blm 2 bygg (ve
7	150	1,1	1,8	6 520		7,2	0,047	1,122	0,017	Luke i tak over koppel. 5/ he
8	150	1,5	1,8	8 891		8,0	0,071	1,701	0,026	Heissjakt/luke i tak ved bl.m
9	300	1	7,1	23 710		9,1	0,216	5,184	0,079	Luke i tak i KSM bygg
10	Blind	Blind								
11	150	1,1	1,8	6 520	0,22		1,43	34,4	12,0	Luke i tak over koppel. 5/ he
12	150	1,5	1,8	8 891	0,67		5,96	143,0	50,0	Heissjakt/luke i tak over bl.n
13	300	1	7,1	23 710	1,02		24,18	580,4	203,1	Luke i tak KSM bygg
14	2,8*1,6 4,4*1,0 M	0,68	8,9	21 787	1,01		22,01	528,1	184,8	Toppen av bygg (ved koppel.
15	1*2,1 2,8*1,9 0,6*2,4 M	0,1	9,0	3 226	0,00		0,00	0,0	0,0	Ved salgssiloer (1-6)
16	23,7*1,7 M	1,2	40,3	174 053	1,06		184,50	4 427,9	1 549,8	Luke på taket over ytterrekk
17	30,7*1,7 M	2,1	52,2	394 556	0,60		236,73	5 681,6	1 988,6	Luke på taket over innerrekk
18	100	2,34	0,8	6 165	0,36		2,22	53,3	18,6	Bygg over filter 3 og filter 6
19	12,3*0,66 M	2,5	8,1	73 080	0,51		37,27	894,5	313,1	Luke i tak over K11-K13
20	Blind	Blind								

Kilde til diffuse utslipp : støv fra prosesser innendørs – støv i arbeidsmiljø

- **Elkem Carbon O-støv**

- Uttalt mål om å bli en støvfri fabrikk

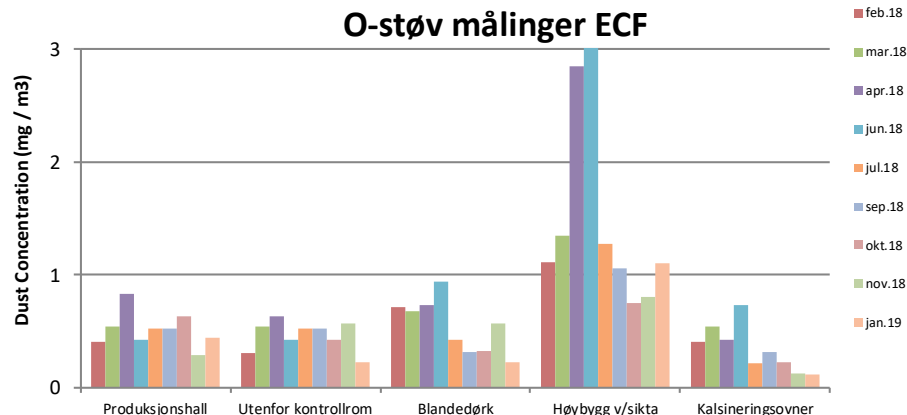
- **Hvorfor**

- Bedre arbeidsmiljø
- Fokus på støvlekkasjer, tilstand på utstyr og renhold i fabrikken

- **Hva gjøres**

- Kommuniserer tydelig at dette er prioritert
- Tetter støvlekkasjer umiddelbart
- 1.linjes vedlikehold på skift
- Topp 10-liste med plan for utbytting av støvete utstyr
- Før og etter målinger
- Våtfeing (høytrykkspyling) av gulv i produksjonsområdene
- Måling av støv i arbeidsmiljø

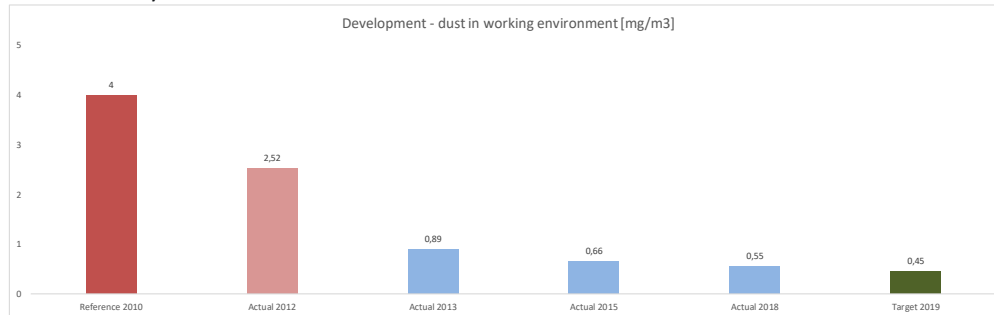
Måler månedlig på faste steder
for å fange opp endringer og kartlegge utviklingen

Resultater etter fokus på 0-støv

- Vi har oppnådd:
- Renere arbeidsmiljø
- Utbygging og oppgradering av støvete utstyr
- Høy fokus på lekkasjer og 1.linjes vedlikehold
- Redusert støv i arbeidsmiljø OG diffuse utslipp
- Fornøyde medarbeidere

Resultat: reduksjon over tid 4 mg/m3 - > 0,5 mg/m3

Oppsummert

- Målinger ved bruk av utstyr for personbårne målinger krever lite utstyr – lett å måle selv
  - Enkel metode – ser hvilke kilder som bidrar
  - Kan benyttes både for diffuse utslipp av støv og PAH
  - Kombineres med måling av støv i arbeidsmiljø
  - Brukes til å prioritere tiltak
  - Følges opp med videre målinger
-
- Viktig å supplere med visuelle inspeksjonsrunder

DELIVERING YOUR POTENTIAL

